

UTFRÅGNINGAR I EUROPAPARLAMENTET
SVAR PÅ FRÅGOR TILL DEN NOMINERADE
KOMMISSIONSLEDAMOTEN

Peter MANDELSON

(Handel)

Del A – Allmänna frågor

I. Personligt och yrkesmässigt

1. *Vilka aspekter av dina personliga kvalifikationer och yrkeserfarenhet anser du ha varit särskilt relevanta för din nominering och för din eventuella roll som kommissionsledamot?*

Under hela mitt politiska liv har jag varit intresserad av utvecklingen i Europa och en övertygad och engagerad anhängare av europeisk integration. Det har inte alltid varit så lätt, i synnerhet när mitt eget parti intog en mycket annorlunda hållning. Det var inte lätt att vara anhängare av europeisk integration i Labourpartiet i slutet av 1970-talet och början av 1980-talet då jag tog mina första steg inom politiken. Men jag kan ärligt säga att mitt engagemang i detta avseende aldrig har vacklat sedan jag som studerande engagerade mig politiskt i den unga europeiska vänsterrörelsen (Young European Left).

Vid sidan av detta grundläggande engagemang för tanken om ett enat Europa, som är stommen som allt annat bygger på, hoppas jag att de särskilda erfarenheter jag gjort såsom politiker har gjort mig rustad för att bli en effektiv kommissionsledamot. Jag fick min första politiska uppgift såsom ordförande i det brittiska ungdomsrådet (British Youth Council) vilket gav mig en första inblick i internationell politik. Jag verkade aktivt i kommittén för europeiska nationella ungdomsråd (Committee of European National Youth Councils) och jag ledde den brittiska delegationen vid Europeiska gemenskapernas ungdomsforum (European Communities Youth Forum). Jag minns att dåvarande ordföranden för kommissionen, Roy Jenkins, vid öppnandet av detta forum höll ett anförande som präglades av storartade visioner. Sedan dess har jag ständigt i hög grad prioriterat möten och diskussioner om EU-frågor och internationella frågor vid seminarier och konferenser där man kan lära sig så mycket genom att lyssna på hur skilda nationella perspektiv präglar olika frågor. Under många år har jag exempelvis regelbundet deltagit i den årliga engelsk-tyska Königswinterkonferensen, de fransk-brittiska samtalen (Colloque), de brittisk-spanska

samtalen (Tertulias), de brittisk-italienska samtalen (Pontignano) och andra liknade evenemang. Vid många konferenser har jag talat om Europas framtid. Under de senaste tolv månaderna har jag exempelvis deltagit i Bertelsmann International Forum i Berlin, hållit en föreläsning (Den Uyl) i Amsterdam och anföranden i Warszawa, Budapest, Madrid och Paris.

Hela tiden har jag intresserat mig för frågor som sträcker sig över ett vidsträckt fält, nämligen såväl EU:s institutionella och politiska framtid som de ekonomiska utmaningar som EU står inför och moderniseringen av EU som social förebild samt framtiden när det gäller de transatlantiska förbindelserna. Jag har haft ett starkt intresse för sociala frågor och industrifrågor sedan jag i slutet av 1970-talet tjänstgjorde inom fackförbundskongressen (Trades Union Congress) i London. Under senare år har jag blivit påtagligt medveten om hur snabbt världen förändras och vilka komplicerade omständigheter globaliseringen leder till. Under de senaste fyra åren har jag gjort omfattande resor och hållit föreläsningar i Asien, eftersom det enligt min mening är absolut nödvändigt att européerna inte skyggar för vad som sker i den regionen och vad detta innebär för oss. Under senare år har jag hållit anföranden och genomfört besök i Kina, Indien, Sydkorea, Malaysia, Singapore och Thailand och när det gäller Japan har jag särskilt stark anknytning, eftersom jag under de senaste tre åren har varit ordförande för Storbritanniens del i UK-Japan 21st Century Group. Såsom ordförande för det politiska nätverket (Policy Network), en internationell tankesmedja med siktet inställt på modernt socialdemokratiskt politiskt tänkande, spelade jag en central roll i samband med anordnandet av Progressive Governance Conference som ägde rum i London i juli 2003 och som Tony Blair stod som värd för. I den deltog framstående europeiska socialdemokrater tillsammans med ledande progressiva krafter från Brasilien, Chile, Argentina, Sydafrika, Nya Zeeland och Sydkorea samt Förenta staterna och Kanada.

Mina största erfarenheter av politik på hög nivå fick jag såsom Labourpartiets kommunikationschef under fem år i slutet av 1980-talet då partiet under Neil Kinnocks djärva och enastående ledarskap slogs för sin överlevnad och grunden lades till det nya Labour. Sedan 1992 har jag varit parlamentsledamot för Hartlepool, en valkrets i en eftersatt industriregion i nordöstra England vars ekonomiska ryggrad förstördes under 1980-talet. ”Att rusta människorna för oundvikliga förändringar” är inte bara en glättig slogan för mig utan det är vad jag, som parlamentsledamot, och regeringen, under det nya Labourpartiet helt och hållet har ägnat oss åt sedan 1997.

Även om mina erfarenheter som minister blev kortare än jag skulle ha önskat (vilket jag är glad att kunna konstatera berodde på ett antal olyckliga omständigheter och beträffande vilka jag genom flera utredningar friades från misstankar om oegentligheter), kommer de att vara till stor nytta för mig i min nya roll. Såsom statssekreterare för handel och industri ledde jag en omfattande översyn av industripolitiken som i sin tur ledde fram till att en viktig vitbok om konkurrenskraft offentliggjordes i december 1998. Såsom statssekreterare för Nordirland finslipade jag mina förhandlingskunskaper i samband med en av de svåraste konflikterna mellan folkgrupper inom EU och drev igenom den genomgripande reformen av polisarbetet enligt långfredagsavtalet (Good Friday Agreement).

II. Oberoende

2. Hur skulle du beskriva din skyldighet att vara oberoende i ditt arbete, och hur avser du konkret att tillämpa denna princip?

Jag vet hur det ligger till rent formellt. Mina skyldigheter framgår av artikel 213.2 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Den bestämmelsen har följande lydelse: ”Ledamöterna av kommissionen skall i gemenskapens allmänna intresse fullgöra sina skyldigheter under full oavhängighet. Vid fullgörandet av dessa skyldigheter skall de inte vare sig begära eller ta emot instruktioner från någon regering eller något annat organ. De skall avhålla sig från varje handling som är oförenlig med deras skyldigheter.” Jag godtar dessa skyldigheter utan invändningar.

Jag vet att det alltid kommer att finnas viss misstänksamhet mot att någon som har befunnit sig så nära den innersta cirkeln i sitt lands regering i praktiken kan få svårt att hålla sig till denna princip, kanhända särskilt när det gäller Storbritannien, eftersom vi som land inte alltid har haft så goda förbindelser med EU och kommissionen i det förflutna. Jag kan försäkra er att jag är mycket medveten om detta och det är fullkomligt glasklart för mig var jag har mina skyldigheter nu. Faktum är att jag långt innan jag anade att jag eventuellt skulle komma att nomineras till ledamot av Europeiska kommissionen i mina anföranden framhöll vikten av att de överstatliga institutionerna har en oberoende ställning och att det som främst berättigar att det finns en kommission är att det rör sig om ett organ som uteslutande har EU:s intressen för ögonen. Det är självklart att vår syn på EU:s intressen i viss utsträckning oundvikligen kommer att formas av våra erfarenheter som nation, liksom av våra skilda politiska lojaliteter. Men jag står på egna fötter och är bunden endast av mina kollektiva skyldigheter såsom kommissionsledamot och jag kommer att agera i enlighet med detta.

Kommissionen har givetvis alltid haft som vägledande princip att visa gehör för de intressen som berörs innan den fattar beslut. Detta förhållningssätt har bidragit till att skapa just den jämvikt som behövs och man tillåter inte några påtryckningar utifrån som skulle kunna utöva otillbörligt inflytande på beslutsprocessen.

3. Kan du detaljerat redovisa dina aktuella affärsmässiga, ekonomiska och politiska intressen och uppdrag, och eventuella andra engagemang som kan kollidera med dina kommande arbetsuppgifter?

Såsom kommissionsledamot har jag lämnat en fullständig redogörelse för mina intressen enligt den gällande uppförandekodexen för kommissionsledamöter och jag skall gärna ställa denna redogörelse till Europaparlamentets förfogande så snart som möjligt. Sedan jag accepterade nomineringen till ledamot av kommissionen har jag avgått från alla organ och ställningar för vilka jag erhållit lön. Jag avser att fortsätta som oavlönad ordförande för styrelsen för politiskt nätverk (Board of Policy Network), men jag kommer inte att delta aktivt i dess dagliga arbete.

III. Europeiska unionens framtid

4. Det är tydligt att innan fördraget om konstitutionen har ratificerats är kommissionen och dess ledamöter bundna av de existerande fördragen. Men när nu fördraget om konstitutionen har antagits, vilka åtgärder

anser du att kommissionen redan nu kan vidta, utan att vänta på den formella ratificeringen?

När det gäller konstitutionen kommer fokuseringen under de närmaste två åren att ligga på ratificeringsprocessen. Det åligger de nationella regeringar som undertecknade konstitutionen att föra den processen till en framgångsrik avslutning – och jag tycker inte att det vore rätt att någon medlemsstats kommissionsledamot gjorde deras jobb. Efter att ha sagt detta vill jag betona att jag är en stark anhängare av fördraget om en konstitution. Jag anser att det är en anmärkningsvärd bedrift att ha uppnått en överenskommelse om detta komplicerade dokument inom en tidsrymd av två och ett halvt år efter Laekenförklaringen. Jag tror inte att en sådan överenskommelse hade uppnåtts genom den sedvanliga mellanstatliga processen. Konventet, i vilket såväl nationella parlamentariker som ledamöter av Europaparlamentet deltog, spelade en avgörande roll när det gällde att bryta tidigare dödlägen.

I kommissionens plikter ingår att i alla avseenden informera allmänheten om den europeiska integrationen. Mot den bakgrunden bör kommissionen givetvis också upplysa medborgarna om vad konstitutionen innebär utan att på ett otillbörligt sätt blanda sig i debatten på nationell nivå och detta måste ske på ett tydligt, opartiskt och objektivt sätt.

När det gäller vad som kan göras utan att vänta på den formella ratificeringen bör kommissionen i möjligaste mån agera i den nya konstitutionens anda. Det behövs ingående diskussioner inom den nya kommissionen om vad detta skulle kunna innebära. Det är fyra frågor som jag skulle vilja att man tar upp. För det första, hur kan vi stärka samarbetet mellan kommissionen och Javier Solana innan tjänsten som EU:s utrikesminister blir verklighet. För det andra, i vilken utsträckning kan vi hädanefter agera som om Europaparlamentet redan hade de nya medbeslutandebefogenheter osv. som det kommer att få enligt konstitutionen? Kan vi försöka uppnå en överenskommelse med rådet i den frågan? För det tredje, hur kan kommissionen bygga upp närmare förbindelser med de nationella parlamenten mot bakgrund av den nya uppgift som dessa kommer att få med avseende på subsidiaritet och förslag till ny lagstiftning som kommissionen kommer att lägga fram? För det fjärde, hur kan kommissionen etablera ett starkare partnerskap med rådet när det gäller exempelvis genomförandet av Lissabonagendan innan den nya ordningen för ordförandeskap i ministerrådet formellt träder i kraft?

De eventuella tillämpningsföreskrifter som kan komma att krävas för de nya ordningar som följer av konstitutionen måste generellt sett antas på grundval av förslag från kommissionen. Denna institution bör inte vänta på att konstitutionen träder i kraft innan den inleder sitt förberedande arbete. Detta framgår uttryckligen i en förklaring från regeringskonferensen att inrättandet av avdelningen för EU:s yttre åtgärder blir en uppgift för kommissionen, höge representanten och medlemsstaterna. Men även på andra områden, till exempel utarbetandet av lagen om initiativet ”Medborgarnas Europa”, går det säkert att göra nytta redan nu.

5. ***Lissabonstrategin är en tioårsstrategi som ska göra EU till världens mest dynamiska, konkurrenskraftiga och hållbara ekonomi till år 2010. Lissabonstrategin vilar på tre pelare för hållbar utveckling: ekonomi, socialpolitik och miljö. Ditt mandat löper fram till just år 2010. Vad***

skulle du göra som kommissionsledamot för att snabba upp framstegen mot Lissabonmålen, och vilka anser du vara de högst prioriterade åtgärderna?

Jag har redogjort för mina personliga åsikter om Lissabonstrategin i flera tal och föreläsningar. De som är intresserade kanske vill läsa texten till den Den Uyl-föreläsning som jag höll i Amsterdam den 16 mars i år. Kortfattat skulle jag kunna sammanfatta mina åsikter på följande sätt:

Jag stöder principen om en väl avvägd strategi med en stark social och hållbarhetsinriktad dimension. Marknadsliberalisering är av avgörande betydelse för EU – men det säger inte allt om vad som behöver göras.

Problemet med Lissabonstrategin är inte att komma överens om vad som behöver göras utan att faktiskt göra det. Svagheten ligger i genomförandet.

Man löser ingenting genom att institutionerna lägger skulden på varandra för varför läget är som det är – eller skjuter över ansvaret på medlemsstaterna. I samband med Wim Koks översyn vid halva tiden får vi tillfälle att rikta in all vår energi mot snävare avpassade mål.

Kommissionen bör för sin del prioritera slutförandet av den inre marknaden (direktivet rörande tillhandahållandet av tjänster är besvärligt i politiskt avseende men är absolut nödvändigt) och skärpa kontrollen av efterlevnaden, genomföra bättre lagstiftning, liberalisera handeln, stimulera till investeringar i kunskapsbaserad ekonomi, främja hållbar teknik och uppmuntra till god praxis på arbetsmarknaden samt till en reform av välfärdsstaten.

Det måste föras en ärlig och uppriktig debatt mellan rådet och kommissionen om i vilken utsträckning medlemsstaterna vill utveckla en öppen samordningsmetod. Kommissionen skulle kunna spela en viktig roll när det gäller att göra medlemsstaterna ansvariga för Lissabonreformerna, som stats- och regeringscheferna har enats om att inleda men som kräver ett konkret genomförande på nationell nivå. Men det tjänar ingenting till att i sig skapa processer om medlemsstaterna inte ansluter sig till dem.

6. Hur avser du att förbättra kommissionens image gentemot allmänheten?

Kommissionens image gentemot allmänheten kommer att förbättras ju mer den visar att dess verksamhet har betydelse för EU-medborgarnas dagliga liv och i synnerhet för deras välbefinnande och säkerhet. Effektiv kommunikation har inget att göra med ”löst prat” utan först och främst gäller det att se till att kommissionens politik på olika områden är förnuftig och väl genomtänkt och motsvarar verkliga, konkreta behov. Meningen med kommunikation är att på ett trovärdigt sätt förklara att denna politik ingår i en tydlig och sammanhängande strategi för att lösa dessa problem.

Denna insikt har jag hämtat från mina egna politiska erfarenheter av att utforma det nya Labourpartiet. Självklart är det viktigt hur saker och ting läggs fram. Men om innehållet inte är som det skall vara och de detaljerade strategierna bakom detta inte

stämmer överens kan det sätt på vilket det läggs fram inte kompensera att innehållet är tunt.

Om man ser på EU som helhet tror jag inte att kommissionens problem är så allvarliga som de som Labour hade i Storbritannien under 1980-talet. En undersökning som genomförts av Eurobarometer (våren 2004) visar att kunskaperna om kommissionen bland EU:s befolkning ligger på ungefär 80 %. Denna siffra är högre än för andra EU-institutioner med undantag för Europaparlamentet. När det gäller trovärdigheten visar siffrorna att 47 % av de intervjuade har förtroende för kommissionen (medan 37 % inte har det). Förtroendet har visat en nedåtgående tendens sedan 2001. Dessa siffror är bättre än när det gäller förtroendet för andra nationella institutioner eller EU-institutioner (efter Europaparlamentet). Det finns emellertid stort utrymme för förbättringar på alla plan, inte minst i medlemsstater såsom min egen där EU och kommissionen står tämligen lågt i kurs. Det är frestande att tro att detta kan förklaras av en fientlig inställning från pressens sida. Men jag anser att en fientlig inställning från pressens sida utgör en återspeglning av djupare faktorer som man måste ta i tu med.

Såsom kommissionsledamot kommer jag att ha till uppgift att först och främst se till att kommissionen gör sitt arbete ordentligt, att den har siktet inställt på konkreta frågor som är angelägna för allmänheten, att den undviker att införa regler som inte behövs och att ge intryck av att den onödigtvis blandar sig i vardagslivet i alla dess vinklar och vrår.

EU:s popularitet hos allmänheten (vilken oundvikligen även påverkar kommissionens egen ställning) är i stor utsträckning beroende av att ekonomin återhämtar sig och att Lissabonstrategin blir en framgång. EU måste få tillbaka en del av den ekonomiska magi som var en så mäktig attraktionskraft under de första trettio åren. Det är därför som ekonomiska reformer är av så avgörande betydelse och inte enbart ett intresse i sig.

Det säger sig självt att kommissionen måste fungera på ett tillfredsställande sätt och att det bör göras mer för att ge offentlig spridning åt den radikala administrativa omvälvning som har ägt rum under den nuvarande kommissionen och som kommissionsledamoten Neil Kinnock gått i spetsen för. Det är självklart att saker och ting ibland går fel i alla organisationer och då måste felen åtgärdas snabbt, effektivt och öppet. Men det är av central betydelse att den nya kommissionen lägger fram en tydlig strategi som innebär att åtgärder vidtas för att lösa konkreta problem som är förknippade med sysselsättning, välbefinnande och säkerhet.

IV. Demokratisk redovisningsskyldighet gentemot Europaparlamentet

7. Hur ser du på din redovisningsskyldighet gentemot Europaparlamentet?

Det är av grundläggande politisk betydelse att de enskilda kommissionsledamöterna och kollegiet som helhet är ansvariga inför Europaparlamentet för sina handlingar, och som f.d. brittisk minister är jag med hänsyn till traditionerna i det brittiska underhuset väl skolad i de stränga krav som ansvarighet inför parlamentet innebär.

Europaparlamentet är den enda av EU:s institutioner som väljs genom direktval och företräder befolkningen i medlemsstaterna. Det åtnjuter därigenom en unik demokratisk legitimitet som skiljer sig från den som rådet har, eftersom rådet företräder de demokratiskt valda beslutsfattarna i de enskilda medlemsstaterna. Europaparlamentet har spelat och fortsätter att spela en central roll såväl när det gäller att driva den europeiska integrationen framåt som att hålla kommissionen ansvarig för sina handlingar och att kvalitetsmässigt förbättra EU:s lagstiftning genom att bringa EU närmare medborgarna. Det stämmer att Europaparlamentets befogenheter och inflytande stadigt har utökats.

Jag skulle vilja att det dagligen bedrevs ett omfattande samarbete mellan Europaparlamentet och kommissionen som ett grundläggande led i en konstruktiv politisk dialog dem emellan. Detta innebär bl.a. en regelbunden dialog mellan kommissionsledamoten och Europaparlamentet, direkt tillgång till och direkta kommunikationsförbindelser med kommissionsledamoten, att kommissionsledamoten kan nås av Europaparlamentarikerna, respekt för principen om insyn när det gäller kommissionens verksamhet, tillhandahållande av snabb och tydlig information, beredvillighet att noggrant lyssna till frågor som är angelägna för Europaparlamentet och betrakta dessa såsom en betydelsefull beståndsdel när kommissionsledamoten handlägger sina ansvarsområden, beredvillighet att ta hänsyn till Europaparlamentets åsikter, osv.

Jag förbinder mig att helt och hållet respektera och att genomföra de åtaganden som kommissionen redan gjort enligt ramavtalet om förbindelserna mellan Europaparlamentet och kommissionen. Jag stöder framför allt den princip enligt vilken varje kommissionsledamot tar det politiska ansvaret för handlingar som ingår i hans eller hennes behörighetsområden utan att det påverkar tillämpningen av principen om kommissionens kollegiala ansvar och de åtaganden som José Manuel Durão Barroso redan har gjort. I mina egna personliga förbindelser med Europaparlamentet har jag för avsikt att följa kommissionsledamotens Pascal Lamy exempel, som såvitt jag förstår gick avsevärt längre än vad han enligt lag var skyldig till.

a. Från rent politisk synpunkt: anser du att om en utfrågning leder till ett negativt resultat så bör den föreslagne kommissionsledamoten dra tillbaka sin kandidatur?

Jag håller med om att utfrågningarna är ett centralt inslag i de förfaranden som Europaparlamentet har fastställt som ett led i godkännandeförfarandet. Jag tar detta viktiga moment på mycket stort allvar.

Dessa utfrågningar är ett avgörande ögonblick när det gäller att skapa förtroende mellan Europaparlamentet och kommissionsledamöterna, och kommissionen kan inte uppnå resultat i sitt arbete om den inte åtnjuter fullt förtroende från Europaparlamentets sida. Utfrågningarna stärker den nya kommissionens demokratiska legitimitet.

Det är kommissionsordförandens ansvar att göra en lämplig utvärdering eller dra lämpliga slutsatser om en utfrågning skulle leda till en negativ slutsats.

Jag vill klargöra att jag helt och hållet godtar den princip som framgår av ramavtalet om förbindelserna mellan Europaparlamentet och kommissionen enligt vilken kommissionens ordförande kan begära en kommissionsledamots avgång om Europaparlamentet inte visar vederbörande sitt odelade förtroende.

b. I vilken utsträckning anser du dig ansvarig för svar från dina tjänstemän till parlamentet på frågor från utskottet för framställningar eller andra ansvariga utskott? I vilken utsträckning anser du dig ansvarig för att förklara eller motivera kommissionens tidigare agerande, eller brist på agerande?

I ramavtalet om förbindelserna mellan Europaparlamentet och kommissionen anges det klart och tydligt att ”utan att kommissionens kollegialitetsprincip påverkas, skall varje kommissionsledamot ta politiskt ansvar för verksamheten på det område som han eller hon är ansvarig för”.

Enligt uppförandekodexen för kommissionsledamöter ansvarar varje kommissionsledamot för sin egen och sina avdelningars verksamhet. Å andra sidan är generaldirektören ansvarig inför kommissionsledamoten och kollegiet för att deras riktlinjer tillämpas korrekt, och särskilt för att generaldirektoratet eller avdelningen förvaltas i enlighet med befogenhetsfördelningen.

När jag tillträder min tjänst skall jag försöka se till att mina avdelningar håller mig fullständigt underrättad om räckvidden för mitt ansvarsområde och vilka skyldigheter, problem och risker som är förknippade med det dagliga arbetet i mitt generaldirektorat. Om det uppstår problem kommer jag att göra en noggrann bedömning och vid behov vidta de åtgärder som går att vidta under min behörighet eller snabbt lägga fram förslag till åtgärder för att komma till rätta med situationen och skyndsamt genomföra sådana åtgärder som kollegiet fattat beslut om.

Jag är emellertid helt och hållet på det klara med att det är utomordentligt viktigt – även enligt kommissionens åtagande att sörja för öppenhet och ett tillfredsställande flöde av information till Europaparlamentet – att jag håller Europaparlamentet kontinuerligt underrättat om alla större förändringar eller anpassningar som jag anser det viktigt att genomföra, i synnerhet om dessa åtgärder skulle vara avsedda för en situation som rådde tidigare.

Varje enskild kommissionsledamot bör respektera principen om kollegialitet men även eftersträva ett slags institutionell kontinuitet och samstämmighet, i synnerhet på det område som kommissionsledamoten har ansvar för. Kommissionsledamoten är emellertid i sin fulla rätt att föreslå ändringar av politiken på sitt ansvarsområde om han eller hon finner det befogat. Beslut om sådana ändringar skulle därefter fattas av kollegiet.

c. Hur uppfattar du begreppet politiskt ansvar gentemot parlamentet för ditt (dina) generaldirektorats aktiviteter? Vilka åtgärder ämnar du vidta för att tillse att ditt (dina) generaldirektorat är välskött(a)?

Första delen (begreppet politiskt ansvar)

Såsom är fallet i fråga 7b anges det klart och tydligt i ramavtalet om förbindelserna mellan Europaparlamentet och kommissionen att ”utan att kommissionens kollegialitetsprincip påverkas, skall varje kommissionsledamot ta politiskt ansvar för verksamheten på det område som han eller hon är ansvarig för”. Detta är den praxis som tillämpas i Storbritannien där jag såsom minister ofta fick ta ansvar för handlingar som tjänstemän hade begått.

Enligt uppförandekodexen för kommissionsledamöter är varje kommissionsledamot ansvarig inför kollegiet för sin egen och sina avdelningars verksamhet. Å andra sidan är generaldirektören ansvarig inför kommissionsledamoten och kollegiet för att deras riktlinjer tillämpas korrekt, och särskilt för att generaldirektoratet eller avdelningen förvaltas i enlighet med den befogenhetsfördelning som anges i tjänsteföreskrifterna, budgetförordningen, arbetsordningen och de bestämmelser som fastställts som del av den administrativa och ekonomiska reformen av kommissionen.

Förbindelserna mellan kommissionsledamöterna och avdelningarna bör framför allt bygga på lojalitet, förtroende och öppenhet.

I uppförandekodexen rörande förbindelserna mellan kommissionsledamöterna och avdelningarna klargörs och skärps skyldigheten för generaldirektörerna och deras avdelningar att informera kommissionsledamöterna. Min kabinetschef och generaldirektören har en skyldighet att hålla varandra fullständigt underrättade om yttre kontakter beträffande ärenden inom portföljen.

När det gäller den interna kommunikationen har kommissionen redan genomfört en handlingsplan som just är inriktad på att förbättra den interna kommunikationen och den information som kommissionsledamöterna får.

Bortsett från kommissionsledamotens politiska ansvar för hans eller hennes generaldirektorat bör det påpekas att hon eller han i vissa fall personligen kan ställas till ansvar, nämligen

- när en kommissionsledamot överträder kollegialitetsreglerna,
- när han eller hon personligen har betett sig på olämpligt sätt, eller
- när en kommissionsledamot inte har motsvarat den kompetensnivå som krävs för hans eller hennes arbetsuppgifter.

I sitt anförande inför Europaparlamentet den 21 juli 2004 sade José Manuel Durão Barroso att han inte skulle tveka att be en kommissionsledamot att avgå om han eller hon klart och tydligt inte hade levt upp till förväntningarna eller försummat sina plikter.

Andra delen (åtgärder för att se till att generaldirektoratet sköts ordentligt)

Jag tror att allt hänger på att kommunikationen mellan kommissionsledamoten och hans generaldirektör fungerar på ett ändamålsenligt sätt.

Som minister i den brittiska regeringen hade jag utmärkta förbindelser med mina statstjänstemän. Jag fann att detta berodde på följande avgörande faktorer:

- Att jag hade avdelningschefens förtroende.
- Att jag intog en icke-hierarkisk inställning och fick de bästa förmågorna att ta sig an problem oavsett deras plats i rangordningen.
- Att jag gav en tydlig redogörelse för den övergripande strategi jag som minister försökte följa.
- Att jag förde ärliga, öppna och regelbundna diskussioner om politiska alternativ och noggrant lyssnade till tjänstemännens råd och intog en tydlig och fast hållning i samband med meningsskiljaktigheter.
- Att jag upprätthöll en snabb ömsesidig utväxling av handlingar mellan mitt kansli och avdelningen.

- Att jag lät tjänstemännen arbeta i lugn och ro när en tydlig politik hade fastställts och stödde dem när det uppstod problem.

8. *Hur viktigt anser du det är att implementera samarbetet mellan institutionerna (kommissionen-parlamentet), särskilt med de relevanta parlamentsutskotten i ditt kompetensområde? Vad innebär öppenhet för dig i denna nya situation, när det gäller lagstiftningsförfarandet mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen, och i allmänhet när det gäller relationerna mellan institutionerna?*

Detta är ett område som jag ännu inte satt mig in i ordentligt. Jag kan bara ange allmänna principer.

Första delen (betydelsen av intersinstitutionellt samarbete):

Det interinstitutionella samarbetet är absolut nödvändigt för att EU:s institutionella system skall kunna fungera. Det bör präglas av öppenhet, insyn, ömsesidigt förtroende, effektivitet, ständig dialog, regelbunden rapportering och informationsutbyte.

Jag avser att sätta mig in i och följa de bestämmelser som finns och som fastställts i olika avtal, nämligen

- de åtaganden som kommissionen redan gjort enligt ramavtalet om förbindelserna mellan Europaparlamentet och kommissionen,
- de åtaganden som kommissionen redan gjort enligt avtalet mellan de båda institutionerna om tillämpningsföreskifter för rådets beslut 1999/468/EG rörande kommittéförfarandet, vilka innebär att kommissionen garanterar att Europaparlamentet på ett effektivt sätt kan utöva sin rätt till insyn när det gäller utövandet av kommissionens utövandebefogenheter,
- de åtaganden som kommissionen redan gjort enligt det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning vilket måste anses som ytterligare ett avgörande steg i riktning mot en förstärkning av förbindelserna mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen, särskilt när det gäller förbättrad samordning mellan de tre institutionerna under lagstiftningsprocessen.

Andra delen (samarbete med parlamentsutskotten):

Jag vill ha nära förbindelser med det nya parlamentsutskottet för handel och välkomnar att det inrättats.

Jag kommer att göra mitt yttersta för att vara tillgänglig för utskottsledamöterna, närvara vid utskottssammanträden, både på utskottets och mitt eget initiativ, och sträva efter att etablera direkta kommunikationslänkar mellan parlamentsledamöterna, mig själv och mina medarbetare.

För mig är dessa utfrågningar det första tillfället att etablera ett gott arbetsförhållande med det nya utskottet eller de nya utskotten som bygger på ömsesidigt förtroende och ömsesidig respekt.

Tredje delen (insyn):

Insyn är av avgörande betydelse. Den gör att enskilda medborgare och det civila samhället kan delta mera aktivt i beslutsfattandet och bidrar till ökad effektivitet och bättre styre.

Jag avser att hålla de övriga institutionerna kontinuerligt underrättade om kommissionens arbete under hela lagstiftningsprocessen.

Jag välkomnar de framsteg som redan gjorts när det gäller att främja större öppenhet, insyn och tillgänglighet i samband med EU-institutionernas arbete, både för allmänheten och institutionerna sinsemellan.

Jag åtar mig också att i mitt dagliga arbete som kommissionsledamot på ett ändamålsenligt sätt genomföra de bestämmelser som ingår i befintliga avtal i syfte att förbättra insynen och informationsflödet.

V. Ett integrerat jämställdhetsperspektiv

9. Vilka konkreta åtgärder anser du nödvändiga för att tillse att ett integrerat jämställdhetsperspektiv genomförs i ditt politikområde? Har du en politisk strategi, och vilka ekonomiska och mänskliga resurser anser du behövs för att integrera jämställdheten inom ditt område?

Första delen (konkreta åtgärder):

Jag stöder principen om integrering av jämställdhetsaspekten, som är förankrad i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. EU:s institutioner och medlemsstaterna måste införa ett jämställdhetsperspektiv i alla politikområden och på alla stadier och nivåer i det politiska beslutsfattandet. I alla organisationer i vilka jag har haft bestämmanderätt har jag aktivt rekryterat och befordrat kvinnor.

I min strävan att rent konkret uppnå jämställdhetsmålen på mitt eget område, dvs. inom handelspolitiken, är jag fullständigt övertygad om att den ekonomiska utveckling som blir följd av utvidgad handel kommer att skapa nya möjligheter för i synnerhet kvinnor. Om man lyckas att minska fattigdomen i världen, vilket jag fäster största vikt vid i samband med de multilaterala handelsförhandlingarna, kommer detta att få avgörande betydelse för att förändra kvinnors möjligheter i samhället.

Kommissionen övervakar kontinuerligt vilka framsteg som görs och rapporterar varje år till Europeiska rådet. Dessutom läggs det varje år fram politiska riktlinjer som ett led i den strukturerade dialogen med Europaparlamentet. Det framgår av analysen att det fortfarande finns betydande jämställdhetsklyftor på de flesta politikområden. Det finns emellertid klara belägg för att det långsamt görs framsteg när det gäller att minska klyftorna på vissa områden, exempelvis inom sysselsättningen. De viktigaste uppgifterna just nu är att i) sammanställa statistik och fastställa indikatorer för jämställdheten, ii) anslå nödvändiga medel och att iii) genomföra instrumentet ”jämställdhetsbudgetering”.

Internt är kommissionen fast besluten att göra jämställdheten synlig i samband med planering och utformning av politiken på olika områden. Jämställdhetsgruppen inom kommissionen har varit och kommer att fortsätta vara en viktig pådrivande kraft bakom EU:s jämställdhetspolitik och sörjer därigenom för stöd på högsta nivå för integrering av jämställdhetspolitiken, nämligen från kommissionens ordförande och kommissionsledamöterna. Samtidigt kommer kommissionens avdelningsövergripande arbetsgrupp, bestående av tjänstemän som har hand om integrering av jämställdhetsfrågor inom de olika generaldirektoraten, att fortsätta att bidra till insatserna för ökad jämställdhet.

I samarbete med EU:s ordförandeskap anordnar kommissionen högnivåmöten med högre tjänstemän från medlemsstaterna med ansvar för jämställdhetsfrågor och skapar därigenom ett forum för åsiktsutbyte och stöd till initiativ som ordförandeskapen tar till integrering av jämställdhet i rådet. Kommissionen planerar även och rapporterar årligen om sin verksamhet när det gäller integrering av jämställdhetsfrågor, strategin för jämställdhet mellan kvinnor och män, i sitt årliga arbetsprogram.

Med beaktande av jämställdhetsmålen i Lissabonagendan uttalade Europeiska rådet vid sitt möte i juni 2004 sitt stöd för inrättandet av ett europeiskt jämställdhetsinstitut och uppmanade kommissionen att lägga fram ett särskilt förslag. Kommissionen planerar att anta ett sådant förslag före utgången av detta år. Detta institut bör i stor utsträckning bidra till den ram som krävs för en fullständig integrering av jämställdhet mellan kvinnor och män i EU genom olika verksamheter, såsom insamling av uppgifter, spridning av information och upplysningskampanjer.

När det gäller dess egen personal för Europeiska kommissionen en politik för lika möjligheter som är inriktad på att främja jämställdhet mellan kvinnor och män, etnisk mångfald och tillgång till arbete för funktionshindrade. I de nya tjänsteföreskrifterna bekräftas jämställdheten mellan kvinnor och män formellt och det sägs att ett av målen för institutionerna är att uppnå fullständig jämställdhet. Jämställdheten gäller för alla personalkategorier oavsett tjänstgöringsort och om de arbetar inom någon av kommissionens avdelningar eller i något av de organ som är knutna till kommissionen.

Denna politik genomförs via olika program och åtgärder, främst genom *handlingsprogrammen för jämställdhet inom Europeiska kommissionen*, och det fjärde handlingsprogrammet (2004–2008) antogs av kommissionen i april 2004. Deras allmänna syften är att fortsätta och ytterligare utveckla en arbetskultur i vilken kvinnors och mäns bidrag respekteras, att erkänna skillnader mellan könen och att genomföra initiativ som syftar till att skapa arbetsförhållanden som kommer personal på alla nivåer till godo. Det har även till syfte att åstadkomma en rättvis ansvarsfördelning, att sörja för att kvinnor får tillträde till tjänster som ingår i beslutsprocessen och har möjlighet att utveckla sina yrkesfärdigheter inom alla tjänstekategorier så att man därigenom drar bättre nytta av alla talanger som står till buds. Varje år sätts det upp mål för rekrytering och utnämning av kvinnor i tjänstekategori A*. Införandet av en årlig

resultattavla för jämställdhet (med specifika mål) inom ramen för det fjärde handlingsprogrammet är avsett som ett medel för att uppmuntra till genomförandet av de olika åtgärderna och att göra det möjligt att göra en jämförbar bedömning av de framsteg som gjorts inom de enskilda avdelningarna. Detta arbete sker under överinseende av en enhet inom GD Admin som uteslutande ägnar sig åt kommissionens personalpolitik när det gäller jämställdhet.

Andra delen (politisk strategi/ekonomiska och mänskliga resurser):

GD Handel har antagit följande strategi för att se till att jämställdhetsfrågor tas upp på handelsområdet:

- I de olika konsekvensanalyser som GD Handel genomför för att mäta den verkan som bilaterala eller multilaterala förhandlingar i olika avseenden kan få på hållbar utveckling, är jämställdhet en av de nio indikatorer som används. Om det kan förutses negativa verkningar på jämställdheten kan det föreslås mildrande åtgärder. Om det kan förutses positiva verkningar kan det även föreslås åtgärder för att förstärka dessa.
- I den handelspolitiska dialogen med det civila samhället har kvinnodominerade icke-statliga organisationer fått en framträdande roll.
- GD Handel verkar för att se till att centrala rättigheter för arbetstagare, däribland avskaffande av diskriminering, skyddas i avtal som rör handel.
- GD Handel stöder även initiativ rörande företagens sociala ansvar som syftar till att få företagen att på ett bättre sätt genomföra jämställdhet i deras verksamhet och utmed hela försörjningskedjan (t.ex. OECD:s riktlinjer för multinationella företag).

GD Handel ansöker inte om ytterligare ekonomiska eller mänskliga resurser för att integrera jämställdhetsaspekten i sitt verksamhetsområde. De ovan nämnda målen kräver inga nya initiativ utan endast en anpassning av befintlig verksamhet och större medvetenhet om jämställdhetsfrågor när den genomförs. Eventuella utbildningsbehov kan finansieras med befintliga medel.

Integrering av jämställdhetsfrågorna inom GD Handel

GD Handel ligger mycket nära genomsnittet för kommissionen när det gäller antalet kvinnor i tjänstekategori A (24 %). Samma gäller för kvinnor i chefsställning (11,7 %). GD Handel kommer att göra sitt bästa för att uppfylla kommissionens mål på 27 % kvinnor på mellancheftsnivå under 2004.

En rad åtgärder pågår för att öka antalet kvinnor inom GD Handel, i synnerhet i sådana fall där kvinnor i tjänstekategori A som tog ut föräldraledighet tidigare ersattes med externt rekryterad personal och genom att alla ansökningar om deltidsarbete har beviljats under senare år. Vidare är GD Handel för närvarande i färd med att införa en särskild utbildning i ledarskap för kvinnor för att öka deras chanser att utnämnas till cheftjänster.